

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljan-
jem na dom
za celo leto 3 gid. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofijsk.
poslojpu (Bischofshof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrstič-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

 *Katoliško tiskovno društvo obhaja
letni občni zbor prihodnji četrtek, t. j. 22. t. m.
ob 10. predpoldnem v stolno-župnijskem hramu,
h kateremu se vsi gg. društveniki s tem vljudno
povabijo.*

V Mariboru dne 14. febr. 1877.

Društveni odbor.

Sitne zadrege za ustavoverstvo.

Slovanskim in sploh konservativnim novinam se v hvalisani dobi naše liberalne „tiskovne svobode“ dosti trda godi. Zaporedoma so konfiscirane. Ljubljanske „Novice“ so letos izišle 5krat, a policija jih je pograbila 2krat. Zato pa smo prisiljeni ali molčati ali pa pisati kakor krotka jagnjeta ne pa, kakor razjarjeni levi, ki bi brezobzirno razkrivali in šibali sedanjo politično in nravno gujlost publo ošabnost, drzno hinavščino, brezsravno krivičnost in goropadno sleparstvo in goljufnost. Če nečemo biti konfiscirani, moramo tiho djati ali pa pisati kakor „božji voleki“. Pomagati si zamoremo še nekoliko samo takrat, kedar marljivo pobereimo drobtinice, ki so padle raz mize deželnega ali državnega zbora; tukaj edino se nam ni bati konfiskacije. No, in taka drobtinica, ali prav za prav že kolač je padel 30. jan. iz mize državnega zbora, ko je 33 slovenskih in nemških konservativnih poslancev ministra Glaserja vprašalo, kaj namisli storiti gledé knjižice: Lasser, genannt Auersperg. Nek imeniten in zveden gospod je namreč spisal nemško knjižico, v katerej popisuje liberalno-ustavaško gospodarstvo v Avstriji pod ministrom Lasser-Auerspergom, to pa tako ostro, zbadljivo in za liberalno gospodstvo nevarno, da jo sedaj povsod zatirujejo in uničujejo. Ali nič jim ne pomaga! Ljudje se trgajo za njo in naši poslanci so jo spravili v državni zbor.

Poslanci pravijo v svoji interpelaciji: „knjižica hudo toži našo sedanjo vlado ali ministre, ker navaja celo vrsto podvzetij, pri katerih se ministri sodelovali na neizmerno škodo delničarjev, njihovih

upnikov in celega prebivalstva. Tako so se na videž napravila dolžna pisma za 1 milijon goldinarjev in potem vknjižila na že popolnem zadolžena posestva in sicer na imena ljudi, ki niso bili pravi posestniki, ampak: Strohmänner, slamnati dedi ali tatermani; dalje bilo je dopuščeno, da je banka in posojilnica „Hypotheken-Credit- und Vorschussbank“ pobotnico ali kvitingo delničarjem predložila o vplačanih 5 milijonih goldinarjih, če ravno se ni vplačal še vinar ne, da je tedaj 5 milijonov lažnjivo pobotala na škodo delničarjev itd. Vlada je za knjižico dobro vedela, ker jo je državni pravdnik v Pragi dal rubiti in pokončavati. Ali to je premalo. V njej so imena goljufov določno naznanjena, goljufe pa je vlada dolžna prijeti in kazniti. Zakaj se to ni zgodilo?“

Tako so poslanci vprašali ministra pravice dr Glaserja, liberalca in ustavoverca na glasu. Minister ni hitro odgovoril; vse liberalne nemške novine so omolknile in še sedaj molčijo. Naposled je vendar minister pravice odgovoril in rekel, da je državnemu pravdniku dunajskemu ukazal, naj pouzroči sodnijsko preiskavo zoper osebe v knjižici kot goljufe naznanjene. To je za ustavoverstvo res sitna reč in velika zadrega in prav smrten udarec, če se po sodnijski preiskavi popriča, da so res nemški liberalni in ustavoverni ministri v goljufivna podvzetja bili zapleteni! Vse je rado vedno na obečano preiskavo!

Gospodarske stvari.

O reji rae.

M. Ni perutnine, ktere reja bi se gospodarju tako dobro izplačala, kakor reja rae ali rec, kakor se tudi imenujejo. Te živalice iščejo in najdejo skoraj večji del leta same svojo hrano, zadovoljne so z vsako hrano, da je le vžitna, in boleznim niso kaj preveč podvržene. Rae koristijo pa ne prizadenejo dosti stroškov. Posebno je njihova reja hasnovita in lahka takrat, kedar je blizo pohišta kak ribnik ali potok, ki je za rae pri-

praven. Race morajo imeti poseben hlev, suh in topel. Z gosmi se ne smejo vkup zapirati, ker se ne zastopijo med seboj.

Raca in racman, ki ga je po zakrivljenem repnem peresu, po večji velikosti in po debelejšem glasu spoznati, je za pleme le 3, k večemu 4 leta sposoben. Po četrtem letu morajo na mesto starejših mlajši živali stopiti. Za 8—10 rac je navadno jeden racman zadosti. Parijo se od februarja noter do aprila; marca začne ona leči in sicer po 30 40 in več jaje predno začne valiti. Raca jajca rada po kotih poskriva in zato se mora paziti, da se ne pozgubijo. Treba je živali ošlatati in za časa zapreti, da tam nesejo, kder se hoče. Jajca se dan na dan do jednega z gnejzda jemljó in hranijo. Živali z navzgor zakrivljenim kljunom najbolj in najraje nesó. Raca valiti hoteča nanznanja to z sikanjem in ježenjem perja. Podlaga se ji 14—15 jaje v gnejzdo in v 28 dneh so mladi izvaljeni.

Napaka, da si raca zaradi svoje požrešnosti redkokdaj potrebnega pokoja za valjenje daje in gnejzdo pogostoma zapušča, zahteva, da se valeči raci vedno dosti vode trdno blizo gnejzda postavlja. Dokler se sedenju ne privadi, se mora valivka z velikim jerbasom pokriti. Navadno se pa dajo račja jajca kokljam izvaliti, katerim se podložé in nekoliko hrane blizo gnejzda postavi. Pravijo sicer, da race od kokelj izvaljene niso več za valitev. Mladiči o enakem času izvaljeni se z gnejzda vzamejo kakor hitro so suhi, in se v jerbasu ali loncu, ki je znotraj mehko nastlan ali z perjem ali z voljno, hranijo. Ako raca sama vali, je še toliko bolj potrebno mlade račice za časa proč vzeti, ker sicer starka z mladiči hitro gnejzdo zapusti in še ne izvaljena jajca pod zlo gredó. Blizo 6 dni se izvaljene živalice pitajo z sekanimi jajci, s frišno skuho ali sirom in krušno srevico ali mečo pomešanimi. Po tem času se pitanje že sme starki na prostem prepustiti. Ako raca sama vali, gre z mladiči v ribnik ali potok, kar pa se o mrzlem vremenu ne sme pustiti, ker mlade račice lahko nevarno zbolijo, posebno jih rad napada hud krč po črevah. Tudi se morajo, kakor hitro na prostem sem ter tje letati začno, krokarjev, vran, srak in drugih roparic skrbno varovati, ki jih rade lovijo in davijo. Mora se jim pa še vedno 4—5 tednov večkrat na dan in po tem času vsaj zjutraj in zvečer po jedenkrat pokladati. S prva se jim dajejo otrobi ali zdrobljeno zrnje, ki se je ali v kislem mleku ali sami vodi namočilo, pozneje zmučkan, skuhan krompir, pomešan z grobo moko in z presnim zeljem in repo. Rade jejo takó imenovano povodno lečo, to je ono zeleno prevleko, ki je na stoječih vodah tako pogosto najti. Frišne vode jim ne sme manjkati, na dno se mora čistega peska nasuti. Ako jim primanjkuje vode ali poleti ali po zimi, postane jim golžun trd in živali poginejo.

Da se race prosto okoli letoče kar ne zale-

tijo in da se na domačo hišo privadijo, jih je dobro vsaki dan po jedenkrat zmerno, po zimi pa, ko zunaj ni toliko hrane, tudi po dvakrat krmiti. Zato se vzame ječmen, oves, graborica, grah, zmučkan krompir, korenje in razna repa, kar je ravno pri roki. Rženi otrobi so pa racam škodljivi. Posebno nevaren jim je pa sladkor. Za pitanje rac je najprilicnejši čas o sv. Mihelu. Vendar pa tako ozke kobače, kakor jo morajo gosi imeti, race ne stpijo. Morajo se vedno nekaj prosto gibati. Postavijo se tedaj na prostem na prostoren kokošji jerbas ali pa se puščajo na prostem okoli letati. Ako so se za pitanje pod jerbas postavile, podaje se jim trikrat na dan globoka posoda z vodo, v katero se ječmen ali oves dene. Jerbas se jim mora vsaki dan zaradi snage na drugo mesto postaviti. Na tak način postanejo race v 9 dneh debele. Znamenje, da so že debele, je rep kakor pahalnik razprostrt. Ako se delj časa puščajo sedeti, njih teža od dne do dne pojema. Ako se hoče posebno nježno in belo meso od rac dobiti, jih je treba z zdrobljenim ječmenom ali pšenico v mleku namočeno pitati. Sicer se raca da tudi v 3 tednih z drobno zmučkanó repo tako opitati, da ima za prst debelo mast. Ako živalica med pitanjem prosto okoli leta, ji ne sme poleg pitne vode polne hrane, posebno ovsa primanjkovati. Račje perje ima le malo vrednost in se da le v postelje hlapcev in dekel porabiti, ko se je poprej za to pripravilo. Skubajo ga poprej v slabem lugu, ki se napravi, ako se kotel vrele vode vzame, v kateri se je prej nekaj živega apna raztopilo. V tem lugu se perje nekterekrti prekuha. Potem ga je treba iz vode vzeti in v sito položiti, da se ocedi, slednjč v čisti vodi oprati, da vsi apneni deli proč pridejo. Na to se vsuje zopet v sito in ali na solcu ali na peči posuši. Treba ga je tudi večkrat obrniti in prerahljati, da tako rahlo postane. Tako pripravljeno postane bolj mehko in zgubi neprijeten dub. Tudi se ne sprejema več v gruče.

Prava artičoka. (*Cynara Scolymus*).

M. Te zelenjave se nahajajo posebno po južnem Francoskem mnoge sorte, ki se ne samo po ježičastih in neježičastih kupičnih listih, ampak tudi po barvi in obliki evetnih glav in po drugih lastnostih med seboj razlikujejo. Za pridelovanje je neježičasta sorta najboljša. Najnavadnejše sorte so pa a) velika višnjela artičoka, b) velika zelena in c) španjska.

Artičoka je v našem podnebjú po zimi zelo občutljiva rastlina, po letu pa se dobro obkorenini in kljubuje vsakemu vremenu. Ljubi dobro, globoko predelano zemljo, močno hrano in toplo, posebno po zimi proti mrazu zavarovano lego. Izreja se iz semena, ki se spomladi v hladno gredo poseje, od koder se pozneje sajenice prej že nekaj otrjene v prosto zemljo presadijo. Ker se pa razne sorte iz semena zaplojene le težko dajo čiste obraniti, in ker seme tudi dostikrat odreče, takó se

jemljejo rajši koreninske mladike od raznih dobrih sort za prirejo, ki se spomladi odrežejo in posadijo. Zarejajo se pa tako-le: Spomladi, ko stare rastline začno poganjati, se okoli njih prst odgrebe in mladike, ki so okoreninjene, se jim odzamejo vse do dveh, ki se jim morate pustiti. Mladike se potem posade v lonce, ki se, dokler se sajenice dobro primejo, v senčnato gnojno gredo postavijo. Ali pa se mladike kój v prosto zemljo posade na globoko predelane grede po tri črevlje vsaksebi. Tu se redno zalivajo in z poveznjenimi lonci proti solncu varujejo. Sajenice posebno bolj vlažno držane se kmalo primejo in jeseni že sad donašajo. Proti zimi se nekaj z prstjo osipljejo in pokrijejo, vendar ne prej, ko že začne zmrzovati, z slamo ali suhim listjem. Ta odeja ostane tako dolgo na njih, da toplejše vreme nastane. Ako vreme dopušča, se rastline tudi po zimi nekaj odkrijejo zlasti za to, ker sicer listi radi gnjijejo. Sploh pa je treba artičoko najbolj mraza in gnjilobe varovati. Artičoka pri nas najlagše prezimuje, ako se o pozni jeseni mlajše rastline iz zemlje vzamejo in v suhem pesku v kleti vsadijo in miši varujejo. Spomladi pa, ko se ni več mraza bati, se zopet v dobro predelano prvotno gredo presadijo. Grede se za to rastlino tako pripravljajo, da se prej zemlja vsega dračja in drugih rastlinskih ostančkov lepo osnaži, potem pognoji in globoko prekoplje. Ako se posamezne artičokine rastline v zemlji pustijo, se morajo tiste, ki po zimi poginejo, z novimi nadomestiti. Najboljše so za to koreninske mladike. Sajenice kmalo napravijo cvetne glave, ki se potem, predno popolnoma dozori, porežejo in v kuhinji porabijo. Navadno se vsaki rastlini le po tri cvetne glave puščajo, da namreč te tim več postanejo. Cvetne glave se razno-
verstno pripravljajo. Nekteri jih jedó najrajši tople v pomački, drugi zopet mrzle v ocetu in olju. Le plodno dno je mesnato in povžitno. Sicer se pa morejo tudi koceni kakor divja artičoka pripraviti in povžiti. Posamezne rastline trpijo 10—12 let. Seme se dobi, če se najlepše cvetne glave pustijo rasti, da popolnoma dozori. Kakor hitro se zrelosti bližajo, kar se pa le bolj v gorkih poletjih godi, se morajo pripogniti, da se voda med kupičnimi luskinjami ne nabira, ker bi seme sicer gnjiti začelo. Boljše pa je si seme iz takih krajev naročiti, kjer si ga z manjšim trudom pridelajo in ga tedaj tudi lahko boljši kup oddajo, kakor na južnem Francoskem. Seme v glavah puščeno ostane 6—7 let kalivno.

Inenitna knjiga za vinorejce izide 1. marca t. l. v drugem natisu v zalogi Faesy und Frick in Wien. Knjigi je naslov: *Ampelografisches Wörterbuch* in popisuje po alfabetičnem redu vse do sedaj znane trsovne sorte v Avstriji, na Nemškem, Italijanskem, Francoskem, Greškem, Srbskem, Ogerskem, Ruskem itd. Spisal jo je marljivi ravnatelj vinorejske šole v Mariboru g. H. Göthe; cena njeje

je 2 fl. 40 kr. Isti gospod je tudi izdal jako zanimivo poročilo o lanjskem zborovanju prvega avstrijskega vinorejskega shoda v Mariboru. Najvažniše reči bodemo tudi bralcem „Slov. Gosp.“ prihodnjič začeli podajati.

Žlahтна kokošna plemena kdor si boče spraviti, ta si naj valivnih jaje, na katera zamore potem doma navadno koklo nasaditi, da jih izvali, naroči pri E. Schneckenburger-ju, Wien, Hartmann-gasse 1. Tam se dobijo s 1. marcem t. l. valivna jajca po 50 kr. vsako sledečih plemen: Cochinska, Brahma-pootra, Dorking, Creve-coeur, Hovdan, črni holandci, zlati padovanci.

Sejmovi. 22. febr. v Slatini, v Teharjih, v Beračah; 24. febr. v Arvežu, v Slov. Bistrici, v Ločah, v Laškem, v Kozjem, v Vidmu.

Dopisi.

Iz mariborske okolice. (Volitev srenjskega odbora v Kamci). 9. februarja je nekdo rekel: glejte, glejte v Kamci mora kakšna „nobel oheet“ biti, ker toliko vozov tje drdrá, vsi naphani z Mariboržani. Bila pa je le volitev v srenjski odbor. Vsi mariborski posestniki v Kamci so prišli in prinesli seboj pooblastila od možev in vdov. Ker jim je možev zmanjkalo, so si 3 izposodili za pooblastila; bržčas po starem šolskem računanju: „kann man nicht, muss man borgen“; vidi se, da so še v staro šolo hodili. Ko bi Kamčani tako ravnali, bi si zamogli kakih 20 izposoditi. Volitev je vodil g. Seidl sam, ter volil v volilni odbor g. dr. Srneca, Strašila, Rataja in Pirkerja. Prav prijazno se je obnašal, samo naše stranke še ni dopustil imena popraviti, ako ga je kateri tujih volilcev krivo izrekel, na njegovej stranki pa je pustil dr. Lorber-ju, kateri še v volilnem odboru ni bil, pri nekem pooblastilu od naše stranke vgovarjati. Pooblastilo se je zavrglo. Eden Kamčan je nesel „firkl“ mleka in 3 „pušelee“ kinovca z pooblastilom vred za drugi razred v Maribor na „plac“. Ta 2 glasa sta nam manjkala. Ko bi prodajalec kinovca prišel in bi se omenjeno pooblastilo ne bilo zavrglo, bi bila naša stranka v vseh razredih zmagala. Po tej nezdigi je dobil g. Seidl 8 glasov, drugi so imeli po 7 in pri „vadhanju“ je še Rataj svoj listek potegnul iz klobuka ter se sladko zarezal. G. Strašil pa je zgrabil listek cekmeštra Jakoba Raner-ja. Pošteni srenjski sluga je imel tisti den hudo letanje, ker je moral nemškutarske volilce vkup goniti. Po 80letnega očaka Kogar-ja je 2krat v potu obraza leteti moral, pa g. Kogar „hvala mu“ si je mislil ter pozneje pravil: bil sem 12 let srenjski predstojnik in izročil pri odstopu 900 gld. nasledniku, kje pa zdaj imajo denarjev; mož ni hotel iti za drugi razred volit. Nek Kamčan H. je rekel srenjskemu slugi: Kaj po našega kinovca ne boš šel?! Za volitve doma v mestu se Mariborčani navadno jako malo

brigajo ter jih malo prihaja volit ali k nam v Kamco so si celó „foter“ pripeljali seboj gotovo misleči, da se bodo dolgo mudili, po srečni volitvi pa pri sladkem vinu nemčursko zmago slavili, a sedaj jim je vse spodletelo in so se hitro „spucali“.

Izvoljeni so v srenjski odbor v III. razredu: Pirker Janez, Hlebič Anton, Moškon Juri; v II. razredu: Seidl, Rataj in Raner Jakob in v I. g. dr. Srnec, Marko Janez in Šnopl Anton. Hvalo izrekamo vsem blagim rodoljubom iz globočine slovenskega srca, ki so stali kakor skale, večina v odboru je naša, ker smo zmagali z 2 razredoma!

Iz Slovenjgradca. Neki mesar iz Celja je pri g. Janezu Pungaršek-u po domače Fuchsmüller-ju, velikemu posestniku v fari sv. Janeza pri Spodnjem Drauburgu — bika pa vola za nekaj čez 400 fl. kupil. Ker je bil bik voziti navajen, so ga k vozu vpregli, da bi ga lagljeje v Celje spravili; pa v slovengraškem mestu so ga morali spreči. Več kakor 200 ljudi, velikih in šolskih otrok je na ulici bilo, ki so deloma po svojih poslih hodili, deloma lepo žival ogledovali, kar na enkrat bik zdivia, in vse ljudi v beg zapodi. Hipoma so začeli štacunska in hišna vrata zapirati, da bi se nepovoljnega bikovega pohoda obranili. Sicer se pa hvala Bogu! nobena nesreča ni pripetila. Le z veliko silo so zdvijano živino vkrotili. Po noči od četrtega do petka so tatovi cerkev Matere božje na Homcu, podružnice nadžupniške šentmartinske cerkve oropali. Zanetili so tik žagredskih vrat na solnčnem kraju cerkve ogenj, zapalili precejšnji del vrat, in ukradli iz žagreda 1 kelih, 2 čisto nova levita, 3 plujivale, in banderico, z koje se med pridigo presv. Rešnje telo zakriva. Ravno tisto noč so skušali tudi v farno cerkev v Staremtrgu vlomiti, pa se njim ni posrečilo. Iztrgali so močen železen nagroben križ in so skušali z njim na 3 cerkvenih oknih železno križje izvleči pa vse prizadevanje bilo je zastoj; tisto noč so vkradli tudi pri Naredi-jevi tovarni kontrolno uro ponočnega čuvaja. Včeraj popoldne ob treh je zopet streljanje možnarjev naznanjalo, da se je v Slovenjgradcu nekaj posebno veselega pripetilo, pa kaj da je bilo, smo še le danes pri cerkvi zvedeli. Slovenjgradčani so si bili namreč zopet Kaligarič-a za župana izvolili in so tako pokazali, da je Kaligarič Slovenjgračanov vreden, Slovenjgračani pa njega. Kmečke občine so si pa vse katoliške in narodne može za župane izvolile. Slava!

Od sv. Križa pri Ljutomeru. (Nemčurija). Naš križevski predstojnik je imel zapoved, zunaj na trgu pred šolskim poslopjem prepovedati gostovanjšakom vse nerednosti, muzike in druge bedarije, katere otroke med šolskim naukom motijo. Res uboga in napiše razglas, — v nemškem jeziku, kakor da bi sv. Križ bil sredi „haukačev“. Ker je pa predstojnik nezmožen nemškega jezika, zato mu je njegov brat, doslužen vojak in korporal pri

topništvu zdaj učiteljski pomočnik pri sv. Križu, napravil in napisal razglas ali: „Kundmachung“. Nemški list je predstojnik sam pribil na šolski zid, kder je bil 3 dni na ogled. V nedeljo 4. svečana pridemo k rani službi božji, vidimo nov list pa v slovenskem jeziku, ki se je glasil: Posr. nemškutarji križevski, če ne umite ali ne znate razglasila napraviti v slovenskem jeziku, oglasite se pri meni, jaz vam hočem pomagati če prav o polnoči“. Kdo je pisal, to ni znati; podpisal se je: Slovenski korenjak. — Bil je te dni tudi veseli ples pri gospej Zadravetv, pri katerem se je tudi veliko nemškutarilo. Ona je razposlala veliko vabilnih listov in sicer vse v nemškem jeziku sredi slovenskega ljudstva. Pomilovanja je zatorej vreden njeni bratranec „filozof“, kateri namesto da bi v Gradcu „filozofiral“ ali modroval, doma vabilne listke k veselemu plesu (gemütliche Tanzunterhaltung) spisuje, in po zgrajah vrable strela, ali prav za prav samo straši.

Od Kapele pri Radgoni. V „Slov. Gosp.“ št. 4. se je bralo v oddelku: „Razne stvari“, sledeče: „Brez učitelja so šola in otroci v Kapeli pri Radgoni itd.“ Na to moram odgovoriti jaz podpisani, da tukajšnja šola od tistega časa, odkar je g. Jak. Kocmut, bivši nadučitelj bil odstavljen in od dežel. šolsk. sveta v Hočje prestavljen, katere službe pa g. Kocmut ni hotel sprejeti, ni bila brez učitelja in še tudi zdaj ni. Z dekretom od 7. junija 1876. št. 185 sem bil jaz za začasnega vodjo tukajšnje šole imenovan ter poduk za prvi in drugi razred prevzeti moral. Odločil sem tudi četrtek za šolski dan ter podučeval po letu 7 ur na dan, kar pa zdaj v zimi ni mogoče. Kar druge besede v omenjeni štv. zadene: „ker so nestrpljivi sršeni vrlega g. Kocmuta pregnali“, akoravno ni rečeno, da bi tukaj bili tisti sršeni, namreč pri kr. šol. svetu, pa bi vendar marsikteri to misliti utegnil, tako moram zoper tako natolcovanje v imenu kr. šol. sveta ugovarjati in radovednežem, kateri želijo od nestrpljivih sršenov in odstavljenega g. Kocmuta zvedeti, svetovati, naj se pri tukajšnjem okraj. šolsk. svetu ali pa pri deželskem šol. svetu oglasijo in za to reč poprašajo. Sicer pa bralcem „Slov. Gosp.“ povem, da je novi nadučitelj za kapelsko učilnico že imenovan in bo na pepelnico svojo službo nastopil.

Jože Mihelič,
podučitelj.

Iz Ptuj. Predzadnjo nedeljo bila je v naši čitalnici velika maškerada, ki se je prav odlično obnesla. Šeme so bile skoz in skoz dostojne, šale in smeha veliko, veselje občno. Sploh naj iz tega, če se o naši čitalnici v poslednjem času le malokaj bere, nikdo ne sodi, da čitalnica ptujška hira. Društveno življenje je jako živahno; ves pustni čas smo imeli vsaki četrtek in vsako nedeljo zabavne večere z malimi plesi, kar naši plesoljubni mladini posebno ugaja. Razun tega pa smo imeli doslej že 3 velike plesne in 11. febr. bila je zopet velika

praska. Kar obžalujemo, je edino le to, da se pri teh veselicah, kakor po drugod istotako tudi pri nas čuje več nemške besede, nego domače slovenske. Ali stvar je težavna, ker strogo narodnih močij nimamo toliko, da bi zamogle za-se društvo dostojno in času primerno vzdržavati, zato je treba, da se tu in tam včasih eno oko zatisne. Ker že o naši čitalnici poročam, naj dostavim še to, da je dosedanji mnogozaslužni predsednik g. Davorin Kaiser že pred nekoliko meseci iz društva izstopil, seveda na občno obžalovanje. Kriv je bil vsemu razporu nek magjarski pritepenec, ki je hotel po sili društveno dvorano pri svojih plesalnih vajah rabiti, čemur pa odbor ni privolil. Iz istega povoda odstopil je še tudi nek drugi odbornik, tako, da smo si že bili za obstanek društva v skerbéh; vendar se je kmalu zopet vse poravnalo. Le bivši g. predsednik se nam še vedno odteguje. Društvo vodi sedaj podpredsednik g. doktor Gregorič; velike zasluge za razvoj naše čitalnice ima njeni občje priljubljeni in vešči blagajnik čest. gospod Terstenjak.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dalmatinski deželni zbor je bil naglo razpuščen, ker so baje dunajski ministri se bali, da nebi cesarja za zedinjenje Dalmacije z Hrvatsko poprosil. — Zadnji čas so ljudje začeli tožiti zaradi sleparij pri moki, ker se zlasti onej, ki se melje na parnih mlinih, nalašč veliko zmletega belega kamenja primeša in tako kamenje namesto kruha prodaja. — Pri volitvah za državni zbor so Čehi sijajno zmagali ter zopet ne pojdejo na Dunaj. — Tukaj je denarni mešetar Leitner napovedal krido in ljudje izgubijo više 300.000 fl. največ tisti, ki so na veliki loteriji igrali in mu po obrokih za različne loterijne dobitke denarjev pošiljali. — Donava je začela močno napenjati se in bati se je velike povodnji na Dunaju. — Ruski poslanik Ignatijev bil je od svetlega cesarja častno zaslišan in na veliki ples v cesarskem dvoru povabljen in sijajno počeščen; to kaže, da nas Magjari še ne bodo brž v vojsko zoper Ruse zaradi grdih Turkov zapleli. — Ogerski minister Tisza je z vsemi tovariši odstopil, ker mu naši ministri niso privolili, da bi Magjari z nacionalno banko delali, kakor bi hteli in na našo škodo bankovce izdajali. Cesar so odpoved sprejeli in poklicali več Magjarov, naj prevzamejo službo ministra, ali vsaki se je branil, ker se vsaki boji kljubovanja Tiszajevega v državnem zboru; vsled tega so cesar Tisza-ja zopet pozvali, naj prevzame ministirovanje; to pa je hud posel, ker so magjarske kase prazne, dače pa že grozno velike; treba bo honvede razpustiti, cesar pa Magjar storiti neče — ali sila kola lomi!

Vnanje države. V nemškem cesarstvu odirajo razne banke ljudi tako, da so v par letih prebivalcem pobrale več kakor 1000 milijonov. Kulturna

borba pa razsaja naprej; te dni so kardinala Ledohovskija, ki pa stanuje pri sv. Očetu v Rimu, obsodili na 2 leti v ječo; katoliški stariši v Westfalskem in na Rajnu so sklenoli svojih otrok nikakor ne pošiljati v šole, v katere je mešniku kršč. nauka hoditi učiti prepovedano. Pruski oficirji pravijo, da bodo Francozi v zvezi z Avstrijo Nemcem napovedali boj brž ko se Rus in Turk začeta tepsti. — Francoski minister Decasez je 12 ur prikriaval vest, da je turški veliki vezir Midhatpaša odstavljen, in je med tem veliko svojih turških dolžnih pisem prodal in se goljufno obogatil; pravijo, da bode moral odstopiti. — Angleški ministri bi še vedno radi šli Turka braniti, se pa že ne upajo prav; lani meseca decembra so se jim na morju razbile 204 ladje in 14 parobrodov. — Včeraj bila je v Severni Ameriki volitev novega predsednika republike. Kdo je izvoljen, še ni znano.

Turške homatije. Magjari so svojim mohamedanskim bratom Turkom dali svet, naj se brž s Srbi in Črnogorci v miru spravijo, a videti je, da se bodo težko pogodili do 1. marca. Črnogorci zahtevajo zemljo do morja in Skadarja in vojno odškodnino v denarjih, Srbi pa ponujajo mir, če se jim da Bosnija, Stara-Srbija in Hercegovina proti plačevanju letnega davka Turkom. Sultan v Carigradu se vedno boji za svoje življenje; pretečeni teden je odstavil nemirnega Midhad-pašo, sedaj pozivlja vojake od ruske meje v Aziji v Carigrad, da ga branijo zoper turške dijake ali softe in razkačene mohamedanske pope. V Bosniji Turki strašno divjajo in je zopet 2500 beguncev pribežalo k nam v Avstrijo; reve razun življenja niso rešile ničesar. Zoper Ruse se Turki orožajo, kolikor jim je le mogoče; v Aziji so celo zaprte hudodelnike spustili, orožali in poslali čez mejo proti Kavkazu; tudi čez Donavo v Rumunijo so Črkesi vdrli 3krat in začeli ropati, umarjati in požigati. Angleži sicer pravijo, da ne bodo Rusi tolikim turškim nesramnostim odgovorili z vojsko, ali to je neverjetno; Rusi ne bodo lehkomišljeno, ampak dobro prevdvarjeno in vrlo pripravljeni začeli boj; ali se pa bo že 25. febr. začel ali z 1. marcem ali poznej, to ne dela veliko razločka. Veliki knez Nikolaj je že toliko zdrav, da je iz Kišeneva zamogel odpeljati se v Odeso. Njegova vojska dobi še novih 45.000 mož v podporo. Ukazal je tudi napraviti 34 novih bolenišnic z blizu 20.000 posteljami; to kaže na krvav boj. Na rumunskih železnicah delajo 2. in 3. progo, da se bodo Rusi hitreje prevažali proti Donavi. — Perzijski kralj je gotovo zaveznik Rusov, ker je začel 30.000 vojakov porivati na turško mejo.

Za poduk in kratek čas.

Pustna ali postna pridiga za pijance.

+ Izvoljeni poslušalci! Vi večkrat slišite pridige o grdobi, hudobiji in nevarnosti pijanče-

vanja. Pijančevanju sta uzrok vino in žganje; oboje: vino in žganje pa sta, kakor vsi vemo, dobre in koristne reči; dobra in koristna reč pa mora tudi dobre in koristne nasledke imeti. Ker je pijančevanje ali bolje prav povedano pijanost naravni nasledek obilnega zavživanja dobrega vina ali dobrega žganja, mora tudi pijanost biti dobra in koristna. Naredil sem Vam torej pust. pridigo o dobrih in koristnih lastnostih pijanosti in pijančevanja. Obilno zavživanje vina in žganja ali pijančevanje je dobro in koristno: I. za celo človeško društvo in II. za pijanca. I. Pijančevanje je koristno celemu človeškemu društvu, ker skoro vsem stanovom daje zaslužek, zaslužek pa je dobra reč, torej tudi pijančevanje. Pijančevanje daje zaslužek oštirju ali krčmarju, kateremu ni treba delati in se truditi, ker mu pijanec nosi za vino in žganje v potu svojega obraza zaslužene krajearje, od katerih krčmar brez velikih skrbi dobro živi. — Pijančevanje daje zaslužek zdravniku, ker pijanec često sebi ali komu drugemu v pijanosti glavo prebije, roko ali nogo zlomi, ali se vsaj po noči domu gredé zvrne v jarek ali na kup kamenja ter se pobije. Da se to popravi, treba je zdravnika, ki si pri pijancih veliko zasluži ter se pošteno preživi. Pijančevanje je tudi vzrok dolgotrajnim boleznim (nekdo je zračunil, da $\frac{2}{3}$ bolezni pride od pijančevanja), zato imajo od pijancev razve zdravnikov tudi lep zaslužek postrežniki v bolnišnicah, lekarji ali apotekarji in grobar, kateremu neki pijanci največ dela, torej tudi zaslužka dajo.

Dalje pijančevanje skoro vsem rokodelcem zaslužek priskrbi, postavimo: glažarju, če pijanec pobija glaže, kupice in okna; mizarju, če podira in tere stole in mize; krojaču, kedar si raztrga sukno in hlače, klobučarju, ker po noči malo-kedaj prinese svoj klobuk domu; lončarju, ker domu prišedši rad meče sklede in krožnike za vrata ali za ženo. Ponočnim čuvajem preganjajo pijanci dolg čas; beričem dajo dela, da jim ni treba lenobe pasti in sodnikom zboljšujejo zdatno njihove plače, ker imajo z njimi dosta dela, delo pa daje zaslužek. Naposled je pijančevanje tudi državi na veliko korist. Znano Vam je, da ima vsaka država veliko kajh, ječ in kaznilnic, ktere mora z velikimi stroški vzdrževati. Za koga bi pa država te že obstoječe zavode vzdrževala, če bi pijancev ne bilo, ker nekdo je trdil, da v teh zavodih stanuje po $\frac{2}{3}$ udov vinske bratovščine. To so glavne koristi pijančevanja za celo človeško društvo.

II. Pijančevanje pa je tudi za pijanca dobro in koristno. Vino namreč razveseljuje človeško srce, veselo srce pa je velika sreča za človeka na tem svetu. Zato gre človek, če je žalosten, čmeren in pobit od vsakdanjih skrbi, navadno v krčmo in vino mu „spodi vse skrbi“. In kdor si vselej svoje skrbi z vinom spodi, temu se večasih zgodi, da sčasoma vse njegove posvetne skrbi prevzeme krčmar ali kak dober prijatelj; on pa potem veselo živi brez vse skrbi.

Pijančevanje daje dalje človeku srčnost, pogumnost in korajžo; same lepe lastnosti, ki pridejo od pijančevanje, kar pijanci tudi dobro vejo, ker pojejo: „En glažek ali pa dva, to nam korajžo da“. In korajža je dobra, velikokrat potrebna lastnost. Marsikteri bi ne lagal, ne kral, ne ropal, ne ubijal, ko bi ne imel korajže. Podložniki bi predpostavljenim ne ugovarjali, ne se ustavljali, ne puntali, ko bi ne imeli korajže. Otroci bi ne žalili starišev; sin bi ne bil zapeljivec, hči ne vl. . . . žena bi ne goljufala moža, in mož bi ne napravil vsega premoženja po grlu, ko bi ne imel korajže.

Da so res to nasledki korajže, ki pride iz pijančevanja, morem Vam z nekterimi izgledi še potrditi, in sicer z resničnimi izgledi, ker so bili popisani v poštenih časnikih, ki ne pišejo laži. V takih časnikih se je že večkrat bralo: ta in ta se je obesil; ko so ga ljudje odvezali, najšli so v njegovem žepu prazen glaž. Spet smo brali: ta in ta se je ustrelil in zraven njega je ležal prazen glaž. Zakaj sta oba imela zraven sebe prazne glaže? Zato, ker sta si z žganjem naredila poprej korajžo, sicer bi se prvi ne mogel obesiti, in drugi ne ustreliti. Spet smo brali in pred porotnimi sodnijami lahko slišimo, da je mož v pijanosti svoje otroke suval in pretepaval, da bi takoj lahko dušo izdihnoli, da je ženo ob tla vrgel in z nogami teptal, da je z polenom, s sekiro, s puško domače preganjal. Ker je povedano, da je mož delal to v pijanosti, vemo od kod je imel toliko korajže. Nasproti pa tudi beremo, da je žena z burklo preganjala otroke in družino, da je lastnega otroka vrgla v oštariji pod klop, da je pustila moža in otroke in šla Bog ve kam, da je lastnega moža ubila . . . Za taka dejanja je pač treba korajže. Vsi pa vemo, da imajo ženske od narave malo korajže, morajo si jo toraj izposoditi od vina ali žganja, kakor možki.

Po tem premišljevanju o koristi pijančevanja zdaj sklenemo rekoč: Če tedaj hočeš biti bolehav, jezljiv, slab, ubog, nezadovoljen — bodi pijanec. Če hočeš biti razcapan, zaničevan, zasramovan in preklinjan — bodi pijanec. Če hočeš biti lenuh, zapravljivec, pohujšljivec, v sramoto vsem ljudem — bodi pijanec. Če hočeš biti nehvaležen sin, krut mož, neusmiljen oče — če želiš svoji ženi žalost, svojim otrokom sramoto in vsem domačim nesrečo — bodi pijanec. Če hočeš svoj razum zgubiti, svojo voljo otrpnuti, svoje premoženje zapraviti — bodi pijanec. Če hočeš imeti poštene za sovražnike, hudobneže pa za prijatelje; — če rad živiš v razprtiji, v sovraštvu, v prepiru; — če bi se rad naučil kleti, lagati, obrekovati, — bodi pijanec. Če bi rad kmalu jedel prežgano juho, če se ti sline cedé po kaši, ali bi hitro rad nesrečno umrl in se večno pogubil — bodi pijanec. Amen!

Smešničar 7. Nekdo je rad pil belo vino, a vsled tega dobil rudeč nos. Misлил si je pomagati

ter je začel piti rudeče vino, češ da dobi sedaj bel nos, a namesto belega, ali rudečega nosa dobil je popolnem bakrenast ali „kufernast“ nos. „Pri-jatelj“ mu veli šegavi sosed, „hodi k kovaču in prodaj svoj „kufer“ na nosu!“ Jezen mu odgovori oni rekoč: ravno pridem od kovača in ta mi je djal, da je budalast osel vsak, kateri pravi, da je pravi „kufer“ to, kar imam na nosu.

Razne stvari.

(V Celovcu) so malo pred mestom v potoku našli truplo ondotnega starega licejalnega knjižničarja Bretterkieberja. Ranjki je bil tudi Slo-venecem pravičen in je skrbel za nakupovanje slo-venskih knjig. Ali je zgoli po nesreči umrl ali vsled kakega zločinstva, to ni znano.

(Za pribegle vstaše v Avstriji) je daroval č. g. Dr. M. Živkov 8 fl. blagorodna Ljudmila 2 fl. Odposlali smo 22 fl. Ostane 10 fl. 10 kr.

(Pri gornjih Hočah) pri Mariboru so poljanci vozili les za ubogega pogoreleca; ravno pred pred- stojnikovo hišo pa prilomasti 5 divjakov nad vo- zače, prevrže vozove, natepe živino in vozače in izbije enemu 2 zoba. Lep zgled surovosti!

(Dr. Štefan Kočevar) starosta slovenskih nar- odnjakov v Celju imenovan je za c. k. svetovalca.

(Snegov plaz) je iz planine Grimming na gorn- jem Štajerskem z silnim trušom udaril na veliko cesto in ubil 2 konja in eno žensko, 2 možka pa hudo ranil.

(Štajerska kmetijska družba) je od 6—7. febr. obhajala svoj letni občni zbor in je med drugim tudi sklenola pripomoči, da se v Gradcu in v Mariboru osnujejo letni vinski sejmovi.

(Spremembe v Lavantinski škofiji.) Č. g. Jož. Valenčak je prestavljen za 2. kaplana v Trebov- ljah, in č. g. Mat. Karba za kaplana na Dobrni. — Kaplanija na dravsk. polji ostane začasno iz- praznjena.

Dražbe III. 16. febr. Andraž Muršec v Ži- kareih; 19. febr. Bikošek 2500 fl. v Konjicah, Jernej Dobršek 2056 fl. v Konjicah, Jakob Dreo v Jeloveu 2085 fl. Mat. Rodošek v Doleni 425 fl. 20. febr. Peter Canjko v Slomu 360 fl., 21. febr. Tomaž Čuš v Vratislavcih 3850 fl., Jakob Polaj- žar v Stonjskem 550 fl., Anton Rihter 2005 fl. v Bistrici, Jože Janžekovič v Poljaneih 225 fl., 23. febr. Treza Šust v Črešnovcih 4261 fl., Franc Jo- nik v Sevnici 2301 fl., Peter Medved v Šegavi 1850 fl., Franc Gradišnik v Gorici.

Listič uredništva. G. L. če je mogoče popularno, se vé da lepo prosimo; g. M. G. v Šik. se porabi prilično g. F. Š. pri sv. D. ne sodi, žalili bi Vašega sosedu i svo- jega naročnika; g. Kr. v C. prihodnjič!

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 63 05 — Srebrna renta 68 50 — Zlata renta 74 80 — Akcije narodne banke 838 — Kreditne akcije 148. — — Napoleon 9 84 — Ces. kr. cekini 5 88 — Srebro 114 50.

V Mariboru. Krompir 3 fl. 10 kr. Hl. — fažol 14 leča 30, grah 28 kr. Kg. — Pšeno 12 kr. liter. — Pšenično gres 26, srednja moka 22, srednja 17, polentna moka 12 kr. Kg. — Kravje maslo 1 fl. 20 kr, svinjsko maslo 90, slanina frišna 54, slanina prevojena 86 kr., puter 1 fl. — kr. Kg. — Jajce 2 1/2 kr. vsako. — Govedina 44, teletina 52, svinjetina mlada 52 kr. Kg. — Meko frišno 12, posneto 10 kr. liter. — Drva trda fl. 3 — mehka, fl. 2 80 Kbmt. — Ogelje trdo fl. 1 —, mehko 60 kr. Hl. — Seno 3 fl. 70 kr. slama 2 fl. 80 kr., stelja 2 fl. 30 kr. za 100 Kg.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.
(1 Hl. = 1⁶³/₁₀₀ vag. — 100 kilo = 1 cent in 78 1/2 funta.)

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tarsica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor	9	—	6	60	5	10	3	60	5	30	5	10	5	10
Ptuj	8	80	6	50	5	20	3	40	5	35	5	20	5	20
Ormuž	7	32	6	17	5	70	2	92	4	80	7	80	4	88
Gradec	10	26	7	85	5	—	4	9	5	—	—	—	4	88
Celovec	9	02	7	90	5	50	3	10	5	14	4	46	5	36
Ljubljana	9	75	6	40	4	70	3	27	6	80	4	70	5	85
Varaždin	9	—	6	80	5	70	4	—	4	80	6	30	4	80
Zagreb	8	20	6	40	6	—	3	70	5	50	6	—	4	40
Dunaj	13	47	10	70	8	10	3	45	7	80	—	—	—	—
Pešt	12	85	9	25	7	40	7	72	5	70	5	—	—	—

Konjerejcem na znanje!!

Podpisani ima za plemenje, dva c. k. državna žrebca; 1. „Uंबर“ je žrebec pravega angleško-normanskega plemena, 4 leta star in 174 ctm. visok; 2. „Springinsfeld“ je žrebec na pol čiste angleške krvi, 5 let star in 168 ctm. visok. Žrebca se spuščata od 15. februarja do 30. junija t. l. vsaki den ob 7. uri zgodaj in ob 6. uri zvečer.

Rače, 12. februarja 1877.

1—3

Franc Bothe.

Vsake vrste semena,

n. p. za travnike, polje, vrte, zelnike itd. tudi vsake sorte drevesca se morejo pri meni naročiti kakor tudi več sort tujega krompirja najnovejših sort se pri meni nahaja in po najnižji ceni prodaja.

Za rast vseh pri meni kupenih semen sem jaz porok. **M. Berdajs.**

Podučiteljska služba.

Na dvorazrednici v Ponkvi z dohodki IV. razreda in stanovanjem se razpisuje.

Prositelji imajo svoje prošnje, potem pred- stavljenе šolske gosposke do konca februarja 1877 poslati krajnemu šolskemu svetovalstvu na Ponkvi.

Okrajni šolski svet Šmarijski, 26. januarja 1877.

2—3

Predsednik: **Haas**, m/p.

Loterijsne številke:

V Trstu 10. februarja 1877: 69 88 44 49 67.

V Lincu „ „ 28 12 63 45 88.

Prihodnje srečkanje: 24. februarja 1877.

Poduk za viničarje.

Na sadje- in vinorejski šoli se bo od 26. februarja do 3. marca 1877 kot za prvi oddelek letošnjega viničarskega kurza podučevalo o sadje-rejskih in vinogradarskih opravilih v spomladi na primer o cepljenju dreves in o obrezovanju trsov. Kurza se zamore udeležiti 20 štajerskih viničarjev 20—40 let starih. Oglašja se do 15. februarja ali ustmeno ali pismeno pri ravnateljstvu; predložiti se ima službena knjižica in dovoljenje dotičnega gospodarja. Sprejetje ali nesprejetje se vsakemu naznani do 26. februarja. Podučevalo se bo vsaki den od 10. do 12. ure predpoldnem, popoldne so praktična razkazivanja: učnik je strokovnjaški učitelj g. Henrik Kallmann. Vsaki udeležnik poduka dobi iz deželne kase na den 1 fl. v podporo. Na jesen t. l. bo se podučevalo za drugi oddelek viničarskega kurza in sicer o polletnem oskrbljevanju trsa in dreves in o raznih sortah sadunosnih dreves in vinske trte.

Sadje- in vinorejska šola v Mariboru meseca jan. 1877.

3—3

Ravnateljstvo.

Služba za organista in cerkovnika.

Pri sv. Mihelu v Žetalah blizu Rogaca je organistova in cerkovnikova služba spraznjena, oboji bode odsehmal eden dobil in opravljal.

Stanovanje ima tri sobe, kuhinjo, klet za vino in rejo; dohodki so: vinska bernja od 6 do 8 polovnjakov; pšenična in bernja zmesnega žita, prva znaša 6, druga od 14 do 16 vaganov, potem cerkveni donesi so: zvonjenje za otroke, od krsta, od blagoslova pri vpelavanju žen, od vsake poroke, od konduktov, ogledovanje mrličev, od osebe 30 kr. in uradna oklicavanja.

Prošniki naj svoje prošnje do 15. marca 1877. določijo.

Žetale, 30. decembra 1876.

2—3

Juri Pulko,
Franc Zelenšak,
cerkvena ključarja.

Sirovi loj
 kupujeta vsaki čas po najvišji ceni
Karl Pamperl-ova sina,
 Topilnica za loj, svečarja in mlarnica,
 zaloga vžigalnih, svetilnih in masčobnih tvarin
v CELOVCI na Koroškem.

Velika zaloga pohištva.

POHIŠNA SPRAVA PO NAJNIŽJI CENI!!

Podpisani priporočuje slavnemu občinstvu svojo veliko in dobro izbrano zalogo politiranega in lakiranega pohištva na primer: omare, postelje, mivalnike, vsakojaka zrcala, tudi z gotiškim okvirjem, stole spletene iz trstja ali slame, okenske preproge, popolne pohištvene garniture, balzake, divane, kanapete, posteljske vloge itd. vse po najnižji ceni.

Sprejemam tudi naročila za vse tapecirarska dela v mestu in na deželi ter jih točno in po mogoče nizki ceni izvršujem.

Konečno omenjam še, da plačila sprejemam tudi po obrokih.

Zagotovivši slavno p. n. občinstvo, da se mu bo pri meni vselej zvesto in z dobrim blagom ustrezalo, se mu z najodličnim spoštovanjem priporočujem

Karol Nell mlajši
trgovec z sedlarskim, mizarskim in tapecirarskim blagom
v graškeji ulici šte. 75. v

Celju.

Zavoje priskrblja trgovec sam.

Pohištvo proti plačevanju v obrokih.

Kupčija z pohištvom v Celju v graškeji ulici šte. 75.

3—3